

КІНЄВА

Тетяна Степанівна
Tanya_kineva@mail.ru

УДК 658.14

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВTHEORETICAL FOUNDATIONS BUSINESS-ANALYTICS AGRICULTURAL
ENTERPRISES

Доцент кафедри статистики та економічного аналізу, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Стаття присвячена дослідженню сутності бізнес-аналітики сільськогосподарських підприємств для цілей управління відтворюючими процесами. А також обґрунтовано значення аналітики для ефективної практичної реалізації цілей управління.

Статья посвящена исследованию сущности и значения бизнес-аналитики сельскохозяйственных предприятий для целей управления воспроизводственными процессами. А также обосновано значение аналитики для эффективной реализации целей управления.

The article investigates the essence of business- analytics intelligence farm for the purpose of reproducing management processes. Also the analysts soundly value for the effective implementation of practical management purposes.

Ключові слова: бізнес-аналітика, біологічний капітал, відтворення, інформаційна політика, управління

Ключевые слова: бизнес-аналитика, биологический капитал, воспроизводство, информационная политика, управление

Keywords: business- analytics, biological capital, reproduction, informative politics, management

ВСТУП

Господарська діяльність підприємств аграрного сектору характеризується визначним впливом біологічних факторів. Ефективна організація виробничих процесів, раціональне використання ресурсної бази та динамічне отримання вигід суб'єктами господарювання за результатами своєї діяльності, вимагає наявності дієвого та гнучкого механізму управління.

Сучасна ринкова переорієнтація вітчизняної економіки, характеризується високим рівнем мінливості умов діяльності підприємств (в т.ч. сільськогосподарських). Це обґрунтовує нагальну потребу переосмислення теоретико-практичних засад внутрішньогосподарського менеджменту, який спрямований на сценарну координацію діяльності підприємства спираючись на ретроспективний аналіз. Виконання функції інтелектуальної обробки баз даних про відтворюючі процеси та їх стратегічна координація, має бути покладено на бізнес-аналітику.

На сьогодні, можемо констатувати недостатній рівень сформованості теоретико-методологічних засад та практичних заходів реалізації бізнес-аналітики в діяльності сільськогосподарських підприємств. Окремі питання аналітичного забезпечення процесу управління розкривають наукові праці: І.О. Бланка, Ф.Ф. Бутинця, О.Д. Гудзинського, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, В.М. Красьського, В.К. Савчука, І.Б. Садовської та інших вчених. Проте досі залишаються питання, які потребують досліджень і є актуальними на сьогодні, зокрема щодо розробки методичних засад практичної

реалізації бізнес-аналітики у сільськогосподарських підприємствах.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні змісту та сутності бізнес-аналітики сільськогосподарських підприємств.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, Internet-ресурси, нормативно-правові акти та аналітичні матеріали діяльності сільськогосподарських підприємств.

При проведенні дослідження використано методи дейтамайнінгу, системного аналізу, синтезу та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Ефективне управління в сучасних умовах стрімкої інформатизації розвитку суспільства, без лаконічно сформованої бази даних, яка б охоплювали всі сфери реалізації господарських операцій є неможливим. Тому важливим є законодавче закріплення обов'язковості дотримання системної інформаційної політики на рівні підприємств яка є комплексом заходів реалізації задач відтворення на різних етапах управління на основі повного інформаційного забезпечення виконавців про господарські операції суб'єкта діяльності. За своєю суттю, інформаційна політика сільськогосподарського підприємства є процесом створення умов для раціонального відтворення біологічного капіталу на основі ефективного управління інформаційними потоками всіх рівнів, з метою досягнення стратегічних задач. Тому, за умов комплексного поєднання

інформаційних потоків щодо процесів формування, використання та відтворення біоресурсів, забезпечується їх раціональне використання та можливість досягнення синергійного ефекту.

Професор В.К. Савчук зауважує, що управління є складним інтелектуально-креативним процесом, який змістовно розкриває сутність, динаміку та потенціал керованого об'єкту з метою приведення його в бажаний стан [2, С. 218]. Підтримуючи дану позицію, вважаємо, що вітчизняна орієнтація менеджменту щодо визначення напрямів діяльності підприємства на основі ретроспективної оцінки результатів його господарювання, обґрунтовує низький рівень ефективності практичної реалізації управлінських функцій. А це, в свою чергу, впливає на раціональність використання наявної ресурсної бази, результативність діяльності суб'єктів господарювання та аграрного сектору.

Останнє десятиліття ознаменувалось стрімким та бурхливим становленням менеджменту в усіх сферах вітчизняної економіки, який став «панацеєю» вирішення будь-яких питань як на рівні підприємств, так і на рівні країни в цілому. Однак, концептуально неправильне розуміння сутності управління, призвело до:

- широкого теоретичного змістового навантаження сутності та значення управління;
- обробка інформаційних потоків менеджерів зводиться до використання прийомів порівняння та співставлення, і передбачає обґрунтування явних причин відхилень;
- розробка заходів удосконалення ґрунтується на досвіді управління і є моделюванням апробованих раніше сценаріїв;
- практична реалізація визначених управлінцями заходів подекуди є ресурсно-

неефективними, оскільки орієнтовані переважно на максимізацію економічних вигід.

Для вирішення зазначених проблем, необхідне практичне використання управлінцями всіх рівнів методологічного апарату бізнес-аналітики, яка є дієвим комплексом способів та прийомів часової оцінки (ретроспективної, оперативної та стратегічної) діяльності господарюючого суб'єкта з обов'язковим контрольованим вивченням його перспективних змін. При цьому основним завданням бізнес-аналітики є визначення, вивчення та успішна практична координація потенційних можливостей підприємства. Адже аналітика передбачає дослідження невідомого та не залученого в господарський оборот, що в результаті перспективного використання дозволяє підприємству отримати додаткову одиницю благ.

Саме аналітика забезпечує інтелектуальність та креативність процесу управління. В доведення цього, наведемо деякі співставлення:

1 - аналіз – передбачає оцінку наявного та використовуваного, з метою виявлення відхилення та визначення результативності (ефективності); щоб проаналізувати будь-який господарський процес не обов'язково бути аналітиком, його може зробити і «машина»;

2 - аналітика – це оцінка потенційних можливостей, виявити та вивчити які може тільки аналітик, який комплексно володіє інформацією про діяльність підприємства; виключно інтелектуальна обробка даних забезпечує практичну дієвість аналітичних сценаріїв.

Зазначене дає підстави визначити основні складові системи управління сільськогосподарських підприємств (рис. 1).

Рис. 1. Склад та напрями реалізації системи управління сільськогосподарських підприємств

Така структурна побудова системи управління господарюючих суб'єктів аграрної сфери, з метою забезпечення її дієвості та ефективності, обумовлює важливість дотримання наступних положень:

- повне, достовірне та своєчасне інформаційне забезпечення господарських процесів;
- перспективна орієнтованість облікових інформаційних потоків – облік не заради обліку, а для потреб управління;
- оперативне аналітичне осмислення господарських процесів, управлінських рішень та їх наслідків.

ВИСНОВОК

Отже, на підставі проведеного аналізу теоретичних засад бізнес-аналітики та ступеню її практичної реалізації при управлінні сільськогосподарськими підприємствами в сучасних умовах господарювання, можемо констатувати повне нівелювання значення аналітичного осмислення процесів і явищ. Це є неприпустимим в умовах ринкової орієнтації економічного розвитку, адже саме аналітика

забезпечує стратегічність, а відповідно, перспективність господарювання. Будучи структурною складовою системи управління, бізнес-аналітика націлена на усунення інформаційного дисбалансу між різними користувачами даних, що прямим чином впливає на ефективність управлінських рішень, координацію відтворюючих процесів, а також конкурентоспроможність підприємства в цілому.

Список використаних джерел

1. Кінева Т.С. Інформаційна політика управління відтворенням біологічного капіталу сільськогосподарських підприємств / Т.С. Кінева // Економіка. Фінанси. Право. - 2013. - № 4. - С. 9-12.
2. Савчук В.К. Теоретичні засади формування інформаційно-аналітичного сервісу управління / В.К. Савчук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2013. - Вип. 181(3). - С. 218-223.